

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету права,
гуманітарних і соціальних наук
О.С. Арсентьева
_____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти доктор філософії

(бакалавр, магістр, доктор філософії)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Факультет права, гуманітарних і соціальних наук	D «Бізнес, адміністрування та право»	D8 «Право»	Освітньо-наукова програма підготовки «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Розробник: Шаповалова О.В., професор, д.ю.н.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін

Протокол № 1 від «02» вересня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін:

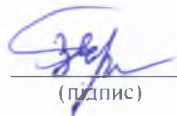

(підпис)

(Шаповалова О.В.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету права, гуманітарних і соціальних наук

Протокол № 1 від «08» жовтня 2025 р.

Голова методичної комісії:

(підпис)

(Зеленко О.О.)
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Профіль дисципліни (мета, предмет, завдання, знання і навички)

Метою викладання навчальної дисципліни «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» є формування у здобувачів третього рівня вищої освіти вивчення основних теоретичних та практичних питань щодо розбудови методології адаптації галузей законодавства до вимог сталого розвитку, обґрунтування концепції функціонально-цільової підсистеми сприяння сталому розвитку господарсько-правовими засобами та основних напрямів модернізації законодавства для її реалізації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» є методологічні аспекти адаптації галузей законодавства до вимог сталого розвитку як визнаних світовим співтовариством цілей і принципів, модифікованих з урахуванням правових традицій України.

Завдання навчальної дисципліни «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» – надання здобувачам третього рівня вищої освіти поглиблених знань щодо:

- потенціалу та форм прояву адаптивних функцій правових засобів сприяння сталому розвитку та шляхів, принципів, способів (прийомів) правового сприяння розумному надро- і шельфокористуванню та реалізації стратегії енергозабезпечення без незворотнього втручання до стану навколишнього середовища;

- вимог сталого розвитку для нівелювання невідповідності програм розвитку населених пунктів загальносвітовим тенденціям і попередження протиріч у відносинах з надрокористування, розвитку рекреаційних територій, підтримки підприємництва у сфері альтернативних джерел енергії;

- механізму створення довгострокових організаційно-господарських зобов'язань (договірних і позадоговірних) відповідно до вимог модифікованої Концепції сталого розвитку для України;

- теоретичних засад узгодження елементів систем господарювання і природокористування для створення функціонально-цільової підсистеми сприяння сталому розвитку, без порушення системних зв'язків із спорідненими інститутами та іншими структурними одиницями суміжних галузей;

- основних напрямів формування адекватної правової бази для переходу до економіки природокористування на засадах сталого розвитку, виявлення неузгодженості в правових основах використання і обороту природних ресурсів у сфері господарювання та визначення шляхів її усунення;

- пріоритету господарсько-правових засобів сприяння сталому розвитку, виявлення їх функції щодо забезпечення виконання організаційно-господарських зобов'язань з довгострокового соціально-економічного розвитку країни в частині закріплення вектору, пріоритетів та загальних показників розвитку економіки природокористування;

- основних напрямів розвитку структури основних галузей права з урахуванням необхідності кодифікації правових норм про концесію та угоди про

розподіл продукції, аргументація необхідності перегляду офіційної доктрини угод про розподіл продукції та застосування континуальної методології для розвитку базового визначення економічної діяльності;

- співвідношення доктринальних підходів до гармонізації господарського і природоресурсного законодавства в ракурсі умов функціонування суміжних інститутів різних галузей, уточнення (конкретизація) рівнів внутрішньогалузевої і міжгалузевої гармонізації норм про використання природних ресурсів на основі оцінки тенденцій інтеграції і гармонізації системи законодавства України і його адаптації до законодавства ЄС;

- доцільності та шляхів зміни юридичної конструкції інвестиційного режиму довгострокового залучення в економічний оборот природних ресурсів для об'єднання інтересів інвестора (у частині розподілу продукції) з економічною стратегією держави (у частині розподілу ризиків) в умовах післявоєнного відновлення;

- доцільності та напрямів використання апробованих у інших країнах правових методів і прийомів забезпечення освоєння ресурсозберігаючих технологій та екологоорієнтованих нововведень;

- сутності екологізації виробництва концесіонера та її ролі в стабілізації розвитку економіки приймаючої сторони, розроблення напрямів усунення дисбалансу одержаних прав володіння природними ресурсами і величини внеску концесіонера у розвиток економіки приймаючої сторони та її поетапні структурні перетворення, встановлення кола суб'єктів, зобов'язаних до забезпечення соціальної спрямованості економіки при концесійному залученні до господарського обороту об'єктів надрокористування;

- основних напрямків структурної адаптації наявного інституціонально-правового середовища до цінностей, що змінилися, а також концепцій та пріоритетів у господарській діяльності.

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» *здобувачі вищої освіти повинні:*

- *знати:* основні тенденції та закономірності взаємодії сучасних правових систем світу під впливом процесу глобалізації; особливості трансформації правотворчого процесу всередині держав; правовий зміст регулювання економіки, як в Україні, так й розвинутих країн світу; основні передумови та напрямки адаптації національного законодавства до узгоджених міжнародних правових норм і правил; стан і проблеми нормативно-правового забезпечення сталого розвитку в Україні; стратегічні положення щодо запровадження концептуальних засад сталого розвитку в Україні; очікувані результати імплементації програмних заходів переходу до сталого розвитку; особливості та закономірності розвитку національного та зарубіжного господарського законодавства у контексті виконання вимог сталого розвитку; прогресивні напрацювання розвинених країн світу щодо організаційних форм, механізмів та інструментів регулювання різних сфер господарювання, що можуть бути адаптованими до умов України в процесі адаптації національного законодавства до вимог сталого розвитку;

- *вміти:* аналізувати наукову літературу з тематики спецкурсу; виявляти проблеми адаптації національного законодавства до вимог сталого розвитку (на

підставі аналізу чинного законодавства, праць науковців та практичних працівників з цих питань, правозастосовної практики, зарубіжного досвіду); обґрунтовувати результати свого аналізу; напрацьовувати власні пропозиції щодо розв'язання зазначених проблем та оформити результати проведеного дослідження у формі наукової доповіді; застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні проблем правозастосовного характеру.

Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» будуть використовуватися у професійній діяльності майбутнього фахівця у галузі науки.

1.2. Програмні компетентності

Внаслідок вивчення навчального курсу «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
2. ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
3. ЗК02. Здатність розробляти наукові проекти та управляти ними.
4. ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.
5. СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.
6. СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.
7. СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.
8. СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.
9. СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.
10. СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

1.3. Програмні результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Адаптація національного

законодавства до вимог сталого розвитку» здобувач вищої освіти отримає такі програмні результати навчання:

1. ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.
2. ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
3. ПРН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права, у тому числі, які спрямовані на економічне самопосилення держави та протистояння загрозам національного та економічного суверенітету нашої країни.
4. ПРН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.
5. ПРН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.
6. ПРН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.
7. ПРН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.
8. ПРН08. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.
9. ПРН09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.
10. ПРН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

11. ПРН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

1.4. Навчальна робота за дисципліною

Навчальна дисципліна «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» для здобувачів вищої освіти третього (докторського) рівня вищої освіти галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» спеціальності D8 «Право» (денна та заочна форма навчання) є обов'язковою. За навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти обсяг курсу «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» – 5,0 ECTS, 150 годин.

Семестр: 3.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг дисципліни: в кредитах для денної та заочної форм навчання ECTS – 5,0; загальна кількість годин для денної та заочної форм навчання – 150.

Денна форма навчання: лекції – 20 годин, практичні заняття – 20 годин, самостійна робота здобувачів вищої освіти – 110 годин.

Заочна форма навчання: лекції – 20 годин, практичні заняття – 20 годин, самостійна робота здобувачів вищої освіти – 110 годин.

Мова навчання: українська.

Спосіб навчання: аудиторне навчання, заочне (дистанційне).

Вид семестрового контролю: екзамен.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін, які безпосередньо проводять заняття.

1.5. Передумови для вивчення

Дисципліни, що забезпечують		
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми
1	Сучасний стан наукових знань у галузі теорії та практики права	Тема 2. Характеристика концептуальних підходів до забезпечення сталого розвитку Тема 7. Проблеми правового забезпечення сільськогосподарського виробництва в умовах сталого розвитку
1	Розробка докторського проєкту	Тема 1. Адаптація національного правового середовища до сучасних вимог здійснення суспільних відносин в умовах глобалізації Тема 3. Трансформація концептуальних положень про сталий розвиток у вимоги законодавства
1, 2	Методологія проведення та оформлення результатів наукових досліджень у сфері права	Тема 4. Методологічні засади адаптації українського законодавства до вимог сталого розвитку

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
<i>Тема 1. Адаптація національного правового середовища до сучасних вимог здійснення суспільних відносин в умовах глобалізації</i>			
Лекції	<p><u>Стислий зміст.</u> Наукове пізнання правового мислення, що змінює правовий режим (правопорядок) в суспільстві в умовах сучасної глобалізації. Загальні основи становлення та етапи розвитку цивілізаційного права. Перспективи об'єднання способів та засобів правового регулювання суспільних відносин у всіх народів, цивілізацій та держав. Прогнози щодо формування єдиної для цивілізаційного права методології розробки правовий понять та уявлень. Право Ради безпеки ООН, ВОТ, ЄС як приклади формування наднаціонального права, що приписує державам і народам найбільш загальні міжнародні імперативи поведінки. Правові передумови забезпечення збалансованого розвитку територіальних господарських систем. Запобігання корупції та зближення правового регулювання відносин, пов'язаних зі збиранням державних доходів в Україні та у країнах ЄС як умова сталого економічного розвитку нашої країни.</p>		
Практичні заняття	<p>Тема. Досвід адаптації національного правового середовища до сучасних вимог становлення суспільних відносин в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.</p> <p><u>Стислий зміст.</u> Критичне ставлення до наукового пізнання правового режиму (правопорядку) в суспільстві. Сучасне правове мислення в умовах конфліктів та війн, глобалізації та інтернаціоналізації. Підходи до вивчення загальних основ становлення та розвитку цивілізаційного права. Перевірка ознак та загроз перспективи об'єднання способів та засобів правового регулювання суспільних відносин у всіх народів, цивілізацій та держав. Досвід формування єдиної для цивілізаційного права методології розробки правовий понять та уявлень. Приписи державам і народам найбільш загальних</p>		0-6

	міжнародних імперативів поведінки у праві Ради безпеки ООН, ВОТ, ЄС як приклади формування наднаціонального права. Засоби запобігання корупції та зближення правового регулювання відносин, пов'язаних зі збиранням державних доходів в Україні та у країнах ЄС як умова сталого економічного розвитку нашої країни.		
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
Тема 2. <u>Характеристика концептуальних підходів до забезпечення сталого розвитку</u>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Концепція забезпечення інноваційного розвитку України. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 р. та План заходів щодо її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.05.2005 р. № 158 (у редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2008 р. № 1347-р.). Проект Закону України від 29.08.2025 № 13715 «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності». Дослідницькі центри передового досвіду.		
Практичні заняття	Тема: Трансформація концептуальних положень про сталий розвиток у вимоги національного законодавства. <u>Стислий зміст.</u> Концепція сталого розвитку як загальносвітовий імператив. Цілі сталого розвитку 2016-2030 рр., схвалені в рамках 70-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. Моніторинг та інформування щодо реалізації Стратегії «Україна – 2020». Цифрові платформи як інструмент втілення у правову систему держави концептуальних засад сталого розвитку. Державна політика України у галузі сталого розвитку. Інституційний та організаційно-управлінський механізми державного регулювання сталого розвитку України.		0-6
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
Тема 3. <u>Трансформація концептуальних положень про сталий розвиток у вимоги законодавства</u>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Законодавче закріплення формування та реалізації державою окремої політики у сфері правового забезпечення сталого розвитку суспільних відносин та держави. Формування та узгодження змісту		

	державної політики як автономний і специфічний тип управлінських відносин щодо створення Концепцій, Доктрин, Стратегій діяльності держави та контролю за реалізацією. Врегулювання в межах адміністративного, господарського, фінансового та інших галузей законодавства владної компетенції органів держави стосовно реалізації державної політики сталого розвитку. Законодавчі основи самоорганізації / організації господарювання і «сталий розвиток» для України.	групової дискусії з питань проблемного характеру за темою заняття, виступи здобувачів вищої освіти з презентацією виконаних індивідуальних завдань та досліджень, відео-матеріал	
Практичні заняття	Тема. Адаптація господарського законодавства до вимог ЄС щодо сталого розвитку. <u>Стислий зміст.</u> Сучасні європейські тенденції та закономірності розвитку господарського законодавства з урахуванням принципів сталого розвитку. Соціальна складова сталого розвитку та соціальне призначення господарського законодавства. Адаптація господарського законодавства до законодавства ЄС у контексті виконання вимог сталого розвитку. Дерегуляція та розвиток підприємництва у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020». Формування соціально-орієнтованої економіки. Підвищення ефективності господарського використання природних ресурсів. Довгострокові організаційно-господарські зобов'язання стратегічного інвестування.		0-6
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
Тема 4. <u>Методологічні засади адаптації українського законодавства до вимог сталого розвитку</u>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Теоретичні основи сучасного галузевого праворозуміння. Теоретико-методологічні аспекти системного галузевого і міжгалузевого правового регулювання. Системне правове регулювання як основа гармонійного економічного розвитку суспільства і держави. Принципи правового впливу на екологічну безпеку. Регулятивно-діяльнісний аспект проблеми екологізації господарського законодавства. Континуальна методологія як взірць високої наукової продуктивності у забезпеченні адаптації українського законодавства до вимог сталого розвитку.		
Практичні заняття	Тема. Зарубіжний досвід реалізації інноваційної стратегії сталого розвитку. <u>Стислий зміст.</u> Необхідність впровадження		0-6

	зарубіжного досвіду реалізації стратегії сталого розвитку у правотворчу діяльність України. Зарубіжний досвід імплементації цілей сталого розвитку в національне господарське законодавство. Досвід державного регулювання сталого розвитку в державах Європейського Союзу. Досвід природокористування європейських країн в умовах сталого розвитку. Досвід розвинених країн світу щодо державного регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища. Практика Європейського Союзу щодо підвищення рівня імплементації екологічної політики і права ЄС в державах-членах. Огляд основних напрямів Енергетичної стратегії Європейського Союзу.	здобувачів вищої освіти з презентацією виконаних індивідуальних завдань та досліджень, відео-матеріал	
Самостійна робота	<i>Стислий зміст.</i> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
<i>Тема 5. Організаційно-правові проблеми адаптації трудового права</i>			
Лекції	<i>Стислий зміст.</i> Стан та актуальні проблеми сучасного трудового права України у світлі аналізу положень нормативно-правових актів ЄС щодо трудової діяльності. Європейські стандарти колективних трудових прав. Ступень відповідності норм вітчизняного трудового законодавства нормативним положенням трудового законодавства ЄС. Актуальні питання щодо врахування європейського досвіду та адаптації національного трудового законодавства до європейських стандартів. Перспективи зближення України з Євросоюзом у сфері регулювання трудових і пов'язаних з ними відносин. Реальні умови та механізм гармонізації проектів актів трудового законодавства України з «acquis communautaire»		
Практичні заняття	Тема. Обґрунтування шляхів гармонізації українського законодавства з міжнародно-правовими нормами у сфері забезпечення трудових прав працівників <i>Стислий зміст.</i> Структура та завдання Міжнародної організації праці. Особливості членства України в Міжнародній організації праці. Міжнародне трудове право і наднаціональні стандарти праці. Особливості реалізації права на працю мігрантів. Проблеми трансформації трудового права в умовах цифровізації та глобалізації. Організаційно-правові форми соціального партнерства у сфері праці.		0-6

Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
<i>Тема 6. <u>Організаційно-правові проблеми адаптації екологічного права</u></i>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Теоретико-методологічні проблеми розвитку еколого-правової культури в Україні. Основні моменти становлення та розвитку екологічного права Європейського Союзу. Міжнародно-правовий механізм реалізації та захисту екологічних прав людини. Актуальні питання правового регулювання формування та функціонування національної екологічної мережі в процесі реалізації концепції сталого розвитку. Процесуальні екологічні права у міжнародному праві та праві України. Практика європейського суду з прав людини як джерело екологічного права України: питання ефективності. Політико-правове та організаційне підґрунтя для проведення адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Проблеми імплементації норм та принципів європейського екологічного права в екологічне законодавство України.		
Практичні заняття	Тема. Дозвільні та договірні відносини у сфері природокористування та охорони навколишнього природного середовища. <u>Стислий зміст.</u> Законодавча основа видачі дозвільних документів у сфері екології. Дозвільні відносини в екологічній сфері. Комплексний міжгалузевий інститут права спеціального природокористування. Механізм правового регулювання господарської діяльності в окремих сферах (добувній промисловості, електроенергетиці, металургійній промисловості, будівельній та аграрній діяльності тощо). Екологічні обмеження, що обумовлюють видачу дозвільних документів. Договори використання природних ресурсів у системі договірного регулювання екологічних відносин та їх права природа. Характеристика окремих видів договорів використання природних ресурсів.		0-6
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
<i>Тема 7. <u>Проблеми правового забезпечення сільськогосподарського виробництва в умовах сталого розвитку</u></i>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Методологічні підходи до дослідження правового регулювання сталого розвитку сільськогосподарського виробництва. Аналіз законодавчих засад забезпечення		

	<p>функціонування сучасного сільськогосподарського виробництва. Проблемні питання державної аграрної політики як основи сталого розвитку сільськогосподарського виробництва. Сталий розвиток як загальнонауковий феномен та як напрям аграрно-правового регулювання. Особливості сталого розвитку сільськогосподарського виробництва як правової категорії. Система заходів забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва. Правове забезпечення сталого розвитку традиційного сільськогосподарського виробництва. Законодавче забезпечення сталого розвитку альтернативних форм сільськогосподарського виробництва в галузі рослинництва. Правове забезпечення сталого розвитку органічного сільськогосподарського виробництва в галузі тваринництва. Правові засади використання біотехнологій в умовах забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.</p>	<p>ведення групової дискусії з питань проблемного характеру за темою заняття, виступи здобувачів вищої освіти з презентацією виконаних індивідуальних завдань та досліджень, відео-матеріал</p>	
Практичні заняття	<p>Тема. Забезпечення інноваційного розвитку сільського господарства України в умовах євроінтеграції. <u>Стислий зміст.</u> Правове регулювання малого фермерства в Україні та Європейському Союзі. Аналіз та узагальнення європейського досвіду у сфері інноваційного розвитку сільського господарства. Міжнародний досвід як один із напрямків правового забезпечення інноваційної діяльності в сільському господарстві України в умовах євроінтеграції. Державна підтримка інноваційного розвитку сільського господарства України в умовах євроінтеграції. Правові основи впровадження енергозберігаючих технологій у сільському господарстві: аналіз чинного законодавства та міжнародного досвіду. Правове забезпечення цифрової сертифікації та моніторингу сталості в аграрному секторі України.</p>		0-6
Самостійна робота	<p><u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.</p>		
Тема 8. <u>Національна стратегія розвитку освіти в Україні, адаптованої до вимог сталого розвитку</u>			
Лекції	<p><u>Стислий зміст.</u> Сучасний стан розвитку освіти. Аналіз сучасного стану національної системи освіти. Основні проблеми, виклики та ризики. Мета Національної стратегії. Стратегічні напрями розвитку освіти. Основні</p>		

	завдання Національної стратегії. Основні напрями реалізації Національної стратегії. Оновлення законодавства України у сфері освіти. Удосконалення структури системи освіти. Модернізація змісту освіти. Забезпечення національного виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді. Інформатизація освіти. Посилення кадрового потенціалу системи освіти. Підтримка наукової та інноваційної діяльності. Модернізація системи управління освітою. Розроблення та підтримка програм у сфері освіти. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення системи освіти. Міжнародне партнерство. Національний моніторинг та оцінка системи освіти. Очікувані результати реалізації Національної стратегії.	групової дискусії з питань проблемного характеру за темою заняття, виступи здобувачів вищої освіти з презентацією виконаних індивідуальних завдань та досліджень, відео-матеріал	
Практичні заняття	Тема. Трансформаційні процеси в освітній сфері в контексті парадигми сталого розвитку. <u>Стислий зміст.</u> Освіта як важливий напрям державної політики в умовах глобалізації та євроінтеграції. Нормативно-правове забезпечення освітніх змін в Україні в умовах сталого розвитку. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Інституції у сфері освіти для сталого розвитку. Трансформаційний курс на цифровий розвиток у сферах освіти. SMART-освіта та особливості її впровадження в Україні. Розвиток концепції в рамках процесу «Довкілля для Європи» та основні досягнення в Україні.		0-6
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
<u>Тема 9. Державно-приватне партнерство у світі та в Україні</u>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Державно-приватне партнерство як необхідна умова розвитку ефективної національної ринкової економіки. Перспективна методика наукових досліджень проблем державно-приватного партнерства в умовах сталого розвитку. Змістовний склад договірної механізми реалізації державно-приватного партнерства. Рамкова угода про державно-приватне партнерство. Контрактні та концесійні форми державно-приватного партнерства. Аналіз світового досвіду використання механізмів державно-приватного партнерства та перспектив для України. Проблемно-правові аспекти державно-приватного партнерства у різних галузях національної економіки на тлі світових		

	процесів. Аналіз правових спорів, пов'язаних з державно-приватним партнерством на національному та міжнародному рівнях. Актуальні проблеми визначення підсудності спорів, пов'язаних з державно-приватним партнерством.	індивідуальних завдань та досліджень, відео-матеріал	
Практичні заняття	Тема. Імплементация стратегічних напрямків державно-приватного партнерства в Україні в умовах післявоєнного відновлення економіки. <u>Стислий зміст.</u> Поняття та вимоги до імплементации стратегічних напрямків державно-приватного партнерства у світі та Україні в умовах сталого розвитку. Державно-приватне партнерство як спосіб забезпечення сталого розвитку країни в умовах правового режиму воєнного стану. Особливості здійснення державно-приватного партнерства у нашій країні для післявоєнного відновлення економіки України. Оновлення законодавчого забезпечення державно-приватного партнерства в Україні.		0-6
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
Тема 10. Крайній зарубіжний досвід реалізації вимог сталого розвитку			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Організація економічного співробітництва та розвитку країн ЄС. Актуальність питань сталого розвитку для України у зв'язку з укладенням Угоди про Асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом – з іншого. Класифікація країн за критерієм готовності та участі в розробці заходів щодо сталого розвитку: 1) ранньою високою активністю; 2) запізненою високою активністю; 3) запізненою середньою активністю; 4) пізньою низькою активністю. Особливості переходу до сталого розвитку країн Європейського Союзу.		
Практичні заняття	Тема. Імплементация стратегічних напрямків державно-приватного партнерства у світі в умовах сталого розвитку. <u>Стислий зміст.</u> Основні напрями сталого розвитку в ЄС: контроль за збереженням природного середовища; підтримання біологічного різноманіття; удосконалення екологічної політики: контроль за відходами та викидами, скорочення обсягів парникових газів, тощо; впровадження стандартів чистоти водних, повітряних, земельних ресурсів та їх захист від антропогенного навантаження; вирішення специфічних національних проблем		0-6

	країни – старіння населення, підвищення активного довголіття та працездатності пенсіонерів, зниження рівня захворюваності та ін. Стан та перспективи розвитку державно-приватного партнерства у розвинутих країнах у світлі параметрів ефективності державного управління. Практичні проблеми державно-приватного партнерства та шляхи їх вирішення з досвіду країн світу. Кращий досвід договірного регулювання проектів державно-приватного партнерства. Завдання Агенції з питань державно-приватного партнерства.		
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Індивідуальні завдання за темою наукового дослідження здобувача.		
Підсумковий контроль		Екзамен	0-40

3. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Номер теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
		у тому числі					у тому числі			
		лк	пз	завд	с.р.		лк	пз	завд	с.р.
1	15	2	2		11	15	2	2		11
2	15	2	2		11	15	2	2		11
3	15	2	2		11	15	2	2		11
4	15	2	2		11	15	2	2		11
5	15	2	2		11	15	2	2		11
6	15	2	2		11	15	2	2		11
7	15	2	2		11	15	2	2		11
8	15	2	2		11	15	2	2		11
9	15	2	2		11	15	2	2		11
10	15	2	2		11	15	2	2		11
ВСЬОГО ГОДИН:	150	20	20		110	150	20	20		110

Семінарські та лабораторні заняття робочим навчальним планом не передбачені.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
<p><i>Знати:</i> навчальний матеріал у повному обсязі, що відповідає робочій програмі навчальної дисципліни, а також додатковий науково-дослідний, довідковий та інший матеріал з даної навчальної дисципліни, який не передбачений робочою програмою</p> <p><i>Вміти:</i> виявляти неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; висловлювати свої думки та користуватися широким арсеналом засобів їх доказів; робити аргументовані висновки; рецензувати відповіді інших здобувачів вищої освіти; творчо виконувати індивідуальні та колективні завдання, а також завдання, що не передбачені навчальною програмою; ставити і розв'язувати проблеми; самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед здобувачем вищої освіти завдань; вільно використовувати нові інформаційні технології для поповнення власних знань; розвивати свої обдарування і нахили</p>		
82 – 89	B	добре
<p><i>Знати:</i> навчальний матеріал у повному обсязі, що відповідає робочій програмі навчальної дисципліни</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати, систематизувати та узагальнювати навчальну інформацію; застосовувати вивчений матеріал в дещо змінених нестандартних ситуаціях; використовувати загальновідомі докази у власній аргументації; висловлювати стандартну аргументацію при оцінці дій, фактів та процесів; чітко тлумачити поняття та правильно використовувати термінологію; самостійно опрацьовувати матеріал, але із потребою консультацій викладача.</p>		
74 – 81	C	добре
<p><i>Знати:</i> навчальний матеріал у достатньо повному обсязі, що відповідає робочій програмі навчальної дисципліни</p> <p><i>Вміти:</i> правильно і логічно відтворювати навчальний матеріал; узагальнювати та систематизувати навчальну інформацію із можливим допуском незначних огріхів у порівняннях та формулюванні висновків; застосовувати теоретичні знання на практиці; за зразком самостійно виконувати практичні завдання, що передбачені програмою; наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.</p>		
64 – 73	D	задовільно
<p><i>Знати:</i> більш як половину навчального матеріалу, що відповідає робочій програмі навчальної дисципліни</p> <p><i>Вміти:</i> узагальнювати та систематизувати навчальну інформацію, але із помилками і неточностями; працювати із тестом підручників, навчальних посібників, текстів лекцій; підтверджувати висловлене судження одним-двома аргументами; використовувати під час відповіді, які зазвичай непослідовні й нелогічні, допоміжні наочні матеріали</p>		
60 – 63	E	задовільно
<p><i>Знати:</i> близько половини навчального матеріалу, що відповідає робочій програмі навчальної дисципліни</p> <p><i>Вміти:</i> фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворювати певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; орієнтуватися в основних поняттях та визначеннях</p>		

навчального матеріалу; самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, але із значними труднощами; давати відповіді на прості, стандартні запитання; виявляти інтерес до навчального матеріалу		
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання
<i>Знати:</i> менш як половину навчального матеріалу, що відповідає робочій програмі навчальної дисципліни		
<i>Вміти:</i> виконувати елементарні завдання та наводити приклади за допомогою викладача; давати відповіді з кількох простих речень; фрагментарно працювати із джерелами		
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
<i>Знати:</i> основні поняття навчального матеріалу, що відповідає робочій програмі навчальної дисципліни		
<i>Вміти:</i> поверхово орієнтуватися у навчальному матеріалі; елементарно викладати свою думку		

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

5.1. Документи і форми навчально-методичного забезпечення дисципліни

Методичне забезпечення:

1. Конспект лекцій з дисципліни «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» (для здобувачів третього (докторського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право») (Електронне видання). Уклад.: О.В. Шаповалова. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 125 с.
2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» для здобувачів третього (докторського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право») (Електронне видання). Уклад.: О.В. Шаповалова. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. 30 с.
3. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Адаптація національного законодавства до вимог сталого розвитку» (для здобувачів третього (докторського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право») (Електронне видання). Уклад.: О.В. Шаповалова. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. 18 с.

5.2. Джерела інформації

Нормативно-правові акти:

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. №40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. *Офіційний вісник України*. 2019. №79. Ст. 2712. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
4. Директива (ЄС) 2022/2464 Європейського Парламенту та Ради від 14 грудня 2022 року про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 537/2014, Директиви 2004/109/ЄС, Директиви 2006/43/ЄС та Директиви 2013/34/ЄС, щодо корпоративної звітності про сталий розвиток. *Офіційний сайт Європейського Союзу*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>.

Література:

Базова

1. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти: матеріали III Всеукраїнської за міжнародною участю науковопрактичної конференції (м. Полтава, 25-26 жовтня 2018 року). Полтава: Россава, 2018. 224 с.

2. Апанасенко К.І. Про правову природу та правове регулювання дозвільних відносин у сфері природокористування та охорони навколишнього природного середовища. *Економіка та право*. 2018. №2(50). С. 20-33.
3. Артеменко О.В. Державна політика щодо природокористування у контексті забезпечення національної безпеки України: дис. ... канд. наук з держ. управління: спец. 25.00.01 – «Теорія та історія державного управління. Державне управління». Київ, 2018. 233 с.
4. Біла І.С. Світовий досвід державно-приватного партнерства / І.С. Біла, Е.І. Іллічова. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 21. С. 126-129.
5. Бірюкова А. Трансформація національної правової системи в умовах глобалізації. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №5. С. 198-202.
6. Безпека людського розвитку в правовій, соціальній державі: монографія. Кол. авт.: Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін.; за заг. ред. Л.С. Шевченко. Харків: НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», 2013. 850 с.
7. Бокови́кова Ю.В., Панова О.В. Зарубіжний досвід державного регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища. *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. №1(53). URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2018-1/doc/6/01.pdf>.
8. Брайткар Ю.П. Нефінансова звітність підприємств та етапи її формування. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2015. Вип. 1/1. Т. 20. С. 57-60.
9. Бурик З.М. Теоретико-методологічні засади державного регулювання сталого розвитку України: дис. ... д-ра наук з держ. управління: спец. 25.00.02 – «Механізм державного управління». Київ, 2018. 468 с.
10. Бутник О.О. Аналіз розвитку державно-приватного партнерства в Україні. *Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток»*. 2014. №4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=709>.
11. Буяшенко В. Сталий розвиток і сучасна парадигма освіти. *Вісник АПСВТ*. 2017. №2. С.72-74.
12. Валюх А.М. Адаптація законодавства щодо формування державної стратегії розвитку природного капіталу України відповідно до вимог Європейського Союзу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №5. С. 67-72.
13. Васильєва О.І. Концептуальні засади сталого розвитку територіальних громад. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №8. С. 74-78.
14. Васильчук І.П. Нефінансова звітність як інструмент управління сталим розвитком корпорацій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. №11. С. 212-215.
15. Вінник О.М. Право цифрової економіки України: навчальний посібник. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2023. 270 с.
16. Вінник О.М., Шаповалова О.В. Господарське право в умовах цифровізації економіки: навчальний посібник. За заг. ред. Вінник О.М. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2020. 295 с.

17. Вишняков О.К. Наднаціональність як правовий феномен. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2014. Т. 14. С. 119-124.
18. Верховод О.М. Іноземний досвід дерегулювання господарської діяльності. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 1. Т. 1. С.228-233.
19. Воробей В., Журовська І. Нефінансова звітність: інструмент соціально-відповідального бізнесу. Представництво ООН в Україні. Ініціатива Глобального договору в Україні. Київ, 2010. 82 с.
20. Воронько О.І. Концептуальні засади маркетингу партнерських взаємовідносин на ринку вищої освіти. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2018. №3-1(46). С.103-109.
21. Горбань Є.С. Державне управління у сфері довілля в умовах європейської інтеграції України: дис. ... канд. наук з держ. управління: спец. 25.00.01 – «Теорія та історія державного управління». Київ, 2017. 212 с.
22. Данилишин В.І., Стефанків О.М., ціжма О.А. Зарубіжний досвід державно-приватного партнерства та пропозиції щодо його вдосконалення в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. С. 332-336.
23. Джабраїлов Р.А., Малолітнева В.К., Гудіма Т.С. Перспективи модернізації господарського законодавства України у контексті концепції сталого розвитку. Економіка та право. 2018. №2(50). С. 3-19.
24. Дорожня карта використання науки, технологій, інновацій для досягнення Цілей сталого розвитку: колект. монографія. Кол. авт.: Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша, Л.А. Мусіна та ін. Київ: УкрІНТЕІ, 2023. 391 с.
25. Дробязко А., Любіч О. Індикатори економічної безпеки України як інструменти антикризового управління. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. Наук. ред. В. Юрчишин. Київ: Заповіт, 2018. С. 44-58.
26. Дяченко О.П. Імплементція зарубіжного досвіду щодо формування антикорупційної політики України. Інвестиції: практика та досвід. 2017. №17. С. 17-20.
27. Економіка інтелектуальної власності: науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність». Кол. авт.: Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С. Шевченко. Харків: Право, 2015. 120 с.
28. Задорожня С.М. Правова глобалізація та місце у ній основних принципів міжнародного права. Науковий вісник Чернівецького університету. 2013. Вип. 682. С. 48-53.
29. Задихайло Д.В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави: монографія. Харків: Юрайт, 2012. 456 с.
30. Заскалкін А.С. Механізми розвитку державно-приватного партнерства на регіональному рівні: дис. ... канд. наук з держ. управління: спец. 25.00.02 – «Механізм державного управління». Харків, 2017. 226 с.
31. Іванов С.М., Карасюк В.В. Наноіндустрія як умова становлення інноваційного суспільства в Україні. Право та інновації. 2015. Вип. 3(11). С. 28-38.
32. Імплементція екологічних зобов'язань в умовах дерегуляції в Європейському

- Союзи: досвід кращих практик для України. Аналітичний документ. Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля». 2017. 38 с.
33. Кірова М.О. Досвід зарубіжних країн щодо інституціонального забезпечення екологічної безпеки: пропозиції для України. Збалансоване природокористування. 2018. №1. С.158-165.
34. Проблеми сталого розвитку суспільства: погляд очима різних поколінь: монографія. За заг. ред. О.Ю. Березіної, Ю.В. Ткаченко; Національна мережа ВНЗ-партнерів спільного Проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»; Черкаський державний технологічний університет. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2016. 714 с.
35. Процак К.В., Карий О.І., Марвіна А.О. Договірне регулювання проектів державно-приватного партнерства в Україні. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. 2015. № 815. С. 83-87.
36. Сбруєва А.А. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 520 с.
37. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: підручник. І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. Київ: НУХТ, 2022. 337 с.
38. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року: Проект 2017. Аналітична робота українських експертів за підтримки Програми розвитку ООН в Україні та Глобального екологічного фонду в рамках проекту «Інтеграція положень Конвенцій Ріо в національну політику України». *Офіційний веб-сайт ПРООН*. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf.
39. Стратегії сталого розвитку: навч. посіб. В.В. Добровольський, Є.М. Безсонов, Г.В. Непейна, Д.О. Крисінська, Н.А. Сербулова. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.
40. Стратегічні пріоритети політико-правового розвитку України в контексті європейської інтеграції: монографія. Кол. авт.; за ред. І.О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України; Норма права, 2024. 860 с.
- Допоміжна*
41. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти: монографія. Кол. авт.: В.В. Копійка, М.С. Дорошко, О.Ю. Кондратенко та ін.; за заг. ред. В. В. Копійки і М. С. Дорошка. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 388 с.
42. Богуславець М. Вхід України в ЄС: чотири антикорупційні «треба» з Брюсселю. Українська правда. 16 листопада 2023 р. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/11/16/7429020/>.
43. Венлунь Я., Брінь П.В. Нефінансова звітність в системі сталого розвитку. *Теоретичні та практичні дослідження молодих вчених*: зб. тез доп. 17-ї Міжнар. наук.-практ. конф. магістрантів та аспірантів, 28-30 листопада 2023 р. Гол. Є.І.

- Сокол; оргком.: Р.П. Мигущенко та ін.; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т» та ін. Електрон. текст. дані. Харків, 2023. С. 338. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/71599>.
44. Гречко Т.К., Лісовський С.А., Романюк С.А., Руденко Л.Г. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку: навч. посіб. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 264 с.
 45. Дотримання принципів сталого розвитку під час війни – це взагалі єдиний спосіб зберегти найцінніші активи – людей. *Українська правда*. Економічна правда. Спецпроект «Майбутнє AGRO». 5 травня 2023 р. URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/future-agro/2023/05/5/699572/>.
 46. Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: підруч. Краснова М.В., Краснова Ю.А. Київ: НУБіП України. 2023. 278 с.
 47. Євсєєва О.О., Підопригора І.В., Ковальова Д.А. Формалізація показників нефінансової звітності на основі даних обліково-аналітичного забезпечення підприємства. *Економічний простір*. 2022. № 181. С. 207-212.
 48. Зайцева Л.О. Класифікація індикаторів оцінки сталого розвитку. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Економіка і управління. 2020. №4. Т. 31 (70). С. 75-80.
 49. Іванова В.С. Національна інноваційна система як об'єкт законодавчого регулювання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. №1. С. 182-186.
 50. Інноваційне право: науково-практичний посібник. 2-ге вид., оновл. і доп. За заг. ред. С.В. Глібка, О.В. Розгон, А.В. Стріжкової. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. 244 с.
 51. Істоміна К. Тенденції розвитку вищої освіти: європейська перспектива. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2023. №13(1). С. 70-75.
 52. Мішенін Є.В., Ярова І.Є. Комплексний некомерційний механізм та нефінансова звітність в системі сприяння сталому просторовому розвитку природокористування. *Економіка та суспільство*: електронний журнал. 2023. Вип. 57. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3036/2957>.
 53. Кожухова Т.В. Формування та трансформація глобальної системи фінансування сталого розвитку: монографія / Т.В. Кожухова. – Кривий Ріг: Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2017. – 336 с.
 54. Коломоєць Т.О., Грищак С.В. Адаптація інформаційного законодавства України до вимог ЄС як складова сучасного вітчизняного правотворчого процесу: монографія. М-во освіти і науки України, Запор. нац. ун-т, Нац. гірн. ун-т. Д.: НГУ, 2013. 164 с.
 55. Концептуальні засади становлення інноваційного суспільства в Україні: монографія. Кол. авт.: Г.П. Клімова, С.М. Іванов, Л.С. Шевченко та ін.; за ред. Ю.Є. Атаманової, Г.П. Клімової. Харків: Право, 2015. 452 с.
 56. Краснова М.В. Проблеми права екологічної безпеки: навч. посіб. Кол. авт.: М.В. Краснова, Г.І. Балюк, А.Г. Бобкова та ін.; під заг. ред. М.В. Краснової та Р.С. Кіріна; відп. ред. В.І. Андрейцев; М-во освіти і науки України; Київ. нац. ун-т, Нац. гірн. ун-т. Дніпро: НГУ, 2016. 575 с.
 57. Лагойда Т.В. Запровадження інституту екологічного омбудсмена в Україні як

- вимога часу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 207-209. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2022/48.pdf.
58. Лагойда Т.В. Інститут спеціалізованого екологічного омбудсмена: зарубіжний досвід та можливість його імплементації в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №6. С. 251-254. URL: http://lsej.org.ua/6_2023/57.pdf.
59. Мельник К.Ю., Бабенко А.О. Проблеми юридичних гарантій трудових прав працівників при укладенні, зміні та розірванні трудового договору: монографія. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 240 с.
60. Освіта для сталого розвитку. Офіційний веб-сайт ініціативи «Освіта в інтересах сталого розвитку в Україні». URL: <http://ecoosvita.org.ua/storinka-knygy/osvita-dlya-stalogo-rozvytku>.
61. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
62. Правове забезпечення ефективності інноваційного процесу в Україні: монографія. Кол. авт. С.В. Глібка, О.В. Розгон, Ю.В. Георгієвський та ін.; за ред. С. В. Глібка, О.В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021. 365 с.
63. Правове забезпечення інноваційного процесу в умовах адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: монографія. Кол. авт.; С. В. Глібка, О. В. Розгон, Ю. В. Георгієвський та ін.; за ред. С.В. Глібка, О.В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2022. 290 с.
64. Сучасний сталий розвиток в сфері культури: зарубіжний досвід для України: монографія. Кол. авт.: М.Н. Драгомирецька, С.С. Дружинін, С.В. Думинська, Р.П. Жилавська, Ю.В. Ковальова; за заг. ред. д. держ. упр., професора М.Н. Драгомирецької. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 238 с.
65. Standard Project for Biodiversity. GRI Biodiversity. GRI 101: Biodiversity 2024. *Official site of Global Reporting Initiative*. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/topic-standard-project-for-biodiversity/>.
66. Фесенко А.В. Генезис інтегрованого звітування зі сталого розвитку. *Економіка та суспільство*: електронний журнал. 2023. Вип. 57. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3233/3156>.
67. Холоденко В.І., Михайлова Л.М., Семенишина І.В. Парадигма вищої освіти: роль онлайн-курсів і масових відкритих онлайн-курсів (МВОК). Наукові інновації та передові технології. 2024. №2(30). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/9099/9146>.
68. Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 492 с.
69. Черненко О.А., Погарченко Т.В. Модернізація законодавства у галузі господарсько-торговельної діяльності в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2023. Вип. 80. Т. 1. С. 277-282.
70. Чугаєв О.А. Глобальні виміри економічної сили країни: монографія. Київ: ВПЦ

«Київський університет», 2017. 495 с.

71. Шаповалова О.В. Проблеми досягнення балансу цифрової зрілості держави та суспільства. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*: збірник наукових праць. Київ, 2022. №2(44). С. 24-32.
72. Шаповалова О.В. Вплив на інноваційну активність щодо суб'єктів господарського використання природних ресурсів. *Право та інновації*: науково-практичний журнал. Харків: НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, 2023. №1 (41). С. 132-137.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Офіційний веб-сайт Науково-дослідного інституту приватного права та підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України: <https://ndippp.gov.ua/>.
3. Наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля: <http://filelibsnu.at.ua>.
4. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка: <http://www.library.univ.kiev.ua>.
5. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»: <http://www.library.ukma.edu.ua>.
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
7. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого: <http://www.nplu.org>.
8. Офіційний сайт наукового збірника «Актуальні проблеми права: теорія і практика»: <https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/index>.
9. Офіційний сайт загальноукраїнського науково-практичного господарсько-правового журналу «Підприємництво, господарство і право»: <http://pgr-journal.kiev.ua/index.php/arkhiv>.
10. Офіційний сайт електронного наукового видання «Право та інноваційне суспільство»: <https://apir.org.ua/index.php/lais>.
11. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія: <https://ials.sas.ac.uk/ials-library/ials-library>.
12. Національна бібліотека Франції: <https://www.bnf.fr/fr>.
13. Національна бібліотека Німеччини: https://www.dnb.de/DE/Home/home_node.html.
14. Центр політико-правових реформ: <https://pravo.org.ua>.
15. Центр демократії та верховенства права: <https://cedem.org.ua>.
16. Центр економіко-правових досліджень: <https://el-research.center>.
17. Центр правових та політичних досліджень «СІМ»: <http://centre7.org.ua/tsentr-sim/>.
18. ЮРЛІГА: Правове інформаційне поле для бізнесу і юристів України: <https://jurliga.ligazakon.net>.